

REKENKAMER ZEELAND

Bestuurlijke Nota

Subsidieverstrekking

Een onderzoek naar de doeltreffendheid van het beleidsinstrument subsidies bij de Provincie Zeeland

22 december 2023

Colofon

De Rekenkamer Zeeland voert onafhankelijk onderzoek uit naar de doeltreffendheid, doelmatigheid en rechtmatigheid van het door de Provincie Zeeland gevoerde beleid. Daarmee versterkt de rekenkamer de kaderstellende en controlerende rol van Provinciale Staten. Het vergt voor Provinciale Staten veel tijd en deskundigheid om (beleids)onderzoek uit te voeren. Daarom ondersteunt de rekenkamer hierbij met als doel om de rol van Provinciale Staten binnen het dualisme op provinciaal niveau te versterken. De Rekenkamer Zeeland is een onafhankelijk instituut en bestaat uit een bestuur, een ambtelijk secretaris en medewerkers. Voor meer informatie: www.rekenkamerzeeland.nl

De bestuursleden van de Rekenkamer Zeeland zijn mr. G.A.A. van Rijswijk - van Mook (voorzitter), drs. H.J.W. Verdellen en T. Groenendijk-de Vos MA. Portefeuillehouder namens het bestuur van de Rekenkamer Zeeland is mr. G.A.A. Van Rijswijk - van Mook.

Het onderzoek is uitgevoerd door een onderzoeksteam bestaande uit: [redacted] (projectleider) en [redacted] namens de Rekenkamer Zeeland en [redacted] en [redacted] van onderzoeksbureau B&A. Vanuit het bureau van de Rekenkamer Zeeland werd verdere ondersteuning verleend door [redacted] en [redacted]

Voorwoord

We kennen ze allemaal: Instellingen die ‘Zeeuws ..’ of ‘Zeeuwse ...’ onderdeel van hun naam laten zijn, banners en vlaggen van de Provincie Zeeland en een logo van de Provincie op aankondigingen en bouwboarden. Er zijn nogal wat instellingen en activiteiten in Zeeland die mede mogelijk gemaakt worden door de Provincie Zeeland.

Wanneer dat ‘mede mogelijk maken’ plaatsvindt door financieel bij te dragen, dan is er veelal sprake van een provinciale subsidie. Het inzetten van subsidies is dan ook een veelgebruikt instrument uit de provinciale gereedschapskist. En daarnaast ook een (financieel) omvangrijk instrument.

Maar wat wil de provincie bereiken met zo’n subsidie? En hoe draagt die subsidie daar dan aan bij? Onder andere op deze vragen geeft de rekenkamer met dit onderzoek antwoord.

De uitkomsten van dit onderzoek bieden handvatten voor Gedeputeerde Staten om het proces van subsidieverlening verder te verbeteren. Daarnaast kunnen Provinciale Staten met de conclusies en aanbevelingen hun rol en positie versterken waar het de inzet van dit belangrijke beleidsinstrument betreft.

Namens het bestuur van de Rekenkamer Zeeland,

mr. G.A.A. van Rijswijk - van Mook
Voorzitter

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING	7	3. CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	25
1.1 Aanleiding	7	2.1 Hoofdconclusie	25
1.2 Doelstelling	7	2.2 Overige conclusies en aanbevelingen	25
1.3 Vraagstelling	8	4. Bestuurlijke reactie	29
1.4 Leeswijzer	8	5. NAWOORD	31
2. SAMENVATTING VAN HET ONDERZOEK	11		
2.1 Wat zijn subsidies?	11		
2.2 Steekproef	12		
2.3 Constateringen uit de steekproef	18		
2.4 Good practices	19		
2.5 Verbeteren doeltreffendheid vanuit good-practices	23		

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Het verstrekken van subsidies aan andere overheden, organisaties, bedrijven en particulieren is één van de voornaamste beleidsinstrumenten van de Provincie Zeeland.

Volgens de jaarrekening 2022 gaf de Provincie Zeeland in 2022 in totaal € 233 miljoen uit. Daarvan werd € 112 miljoen uitgegeven in de vorm van subsidies. Daarmee is het verlenen van subsidies, ook in financieel opzicht, een significant beleidsinstrument dat doeltreffend, doelmatig en rechtmatig ingezet dient te worden.

Subsidies zijn geen doel op zich, maar een middel om vastgestelde provinciale beleidsdoelstellingen te realiseren. Het is van belang dat de te subsidiëren activiteit daadwerkelijk bijdraagt aan het realiseren van de abstractere doelstellingen van Provinciaal beleid. Enkel dan is een subsidie doeltreffend (effectief).

De rekenkamer ontving in gesprekken met diverse Statenfracties het signaal dat er behoefte is aan informatie over:

- het soort afspraken dat Gedeputeerde Staten (GS) maken met de ontvangers van subsidies;
- hoe deze afspraken verbonden worden met de realisatie van provinciale beleidsdoelstellingen (doeltreffendheid);
- hoe vastgesteld wordt dat een gesubsidieerde activiteit is uitgevoerd;
- of subsidies daadwerkelijk bijdragen aan de realisatie van die beleidsdoelstellingen, en of er ook tussentijds getoetst wordt.

Er werd vanuit de Statenfracties opgemerkt dat ze weinig tot geen terugkoppeling vanuit GS krijgen over de doeltreffendheid van ingezette subsidies. Het verlenen van subsidies is uitvoering van beleid en daarmee een bevoegdheid van GS maar hoe hangt dit samen met de controlerende rol van Provinciale Staten (PS)?

1.2 Doelstelling

Met dit onderzoek wil de rekenkamer PS ondersteunen bij hun kaderstellende en controlerende rol op het gebied van subsidieverlening door te bepalen of subsidies door GS doeltreffend worden verstrekt en PS daarover goed worden geïnformeerd.

De rekenkamer doet dit door het verschaffen van overzicht en inzicht. Overzicht door het algemene subsidiebeleid (Asv/Asb) en de specifieke subsidieregelingen te beschrijven en na te gaan hoe deze tot stand zijn gekomen. Inzicht in de doeltreffendheid door in te zoomen op een aantal specifieke subsidies door middel van een steekproef.

Bij dit overzicht en inzicht is steeds nadrukkelijk aandacht voor de sturing door GS op basis van de vastgestelde kaders en voor de betrokkenheid en informatiepositie van PS.

1.3 Vraagstelling

Hoe doeltreffend zijn de subsidies die door de Provincie Zeeland worden verstrekt? En hoe worden Provinciale Staten daarover geïnformeerd?

1.4 Leeswijzer

De nota van bevindingen bevat een beschrijving van het rekenkameronderzoek en van de onderzoeksresultaten. De nota van bevindingen wordt niet gepubliceerd, maar is als openbaar document opvraagbaar bij de rekenkamer en te downloaden van de website **www.rekenkamerzeeland.nl**.

Op basis van deze onderzoeksresultaten heeft de rekenkamer conclusies en aanbevelingen opgesteld. Deze zijn verwoord in deze bestuurlijke nota.

2. SAMENVATTING VAN HET ONDERZOEK

2.1 Wat zijn subsidies?

Een subsidie is een (tijdelijke) bijdrage van een overheid of een niet-commerciële organisatie ten behoeve van het starten of uitvoeren van een activiteit. Zonder subsidie zou zo'n activiteit niet, of enkel in mindere mate kunnen worden uitgevoerd. Subsidies kunnen ook verstrekt worden om organisaties, die een maatschappelijk belang dienen in stand te houden.

Definitie

Artikel 4:21 lid 1 Awb (Algemene wet bestuursrecht)
Onder subsidie wordt verstaan: de aanspraak op financiële middelen, door een bestuursorgaan verstrekt met het oog op bepaalde activiteiten van de aanvrager, anders dan als betaling voor aan het bestuursorgaan geleverde goederen of diensten.

Voor de bepaling of iets een subsidie is of niet, volgt de Provincie Zeeland de betreffende bepaling uit de Algemene wet bestuursrecht. Doordat deze ruime definitie wordt gevolgd, is het beleidsinstrument subsidie breed inzetbaar.

Beleidsinstrumenten

Het verstrekken van subsidie is een door de Provincie Zeeland veel gebruikt beleidsinstrument, maar is niet het enige instrument. Er zijn meer instrumenten om beleidsdoelstellingen te realiseren zoals het verstrekken van een opdracht, sponsoring, een (samenwerkings-) overeenkomst of bijvoorbeeld het opleggen van een dwangsom of het

reguleren door middel van regelgeving. Daarnaast kan de Provincie door middel van het inzetten van ambtelijke en bestuurlijke capaciteit en faciliteiten zoals gebouwen, materieel en materiaal beleidsdoelstellingen realiseren.

Scope van het onderzoek

Het onderzoek richt zich op de jaren 2019, 2020 en 2021 en op de volgende subsidiekaders- of regelingen:

- Subsidies vallend onder de Asv/Asb.
- Subsidies voor landbouw en natuur(herstel) vallend onder de regelingen SVNL en SKNL.
- Subsidies verstrekt door/namens de Provincie Zeeland in het kader van de POP-regelingen.
- Separate subsidie voor coronaherstelmaatregelen in de cultuursector.

Algemeen subsidiebeleid van de Provincie Zeeland

De algemene regels en voorwaarden voor subsidies die werden verstrekt in de onderzochte periode (2019-2022) zijn vastgelegd in de Algemene subsidieverordening Zeeland (Asv) en het Algemeen subsidiebesluit Zeeland (Asb).

In de door GS vastgestelde Asb wordt de door PS vastgestelde Asv nader uitgewerkt en bevat naast algemene bepalingen een groot aantal hoofdstukken waarin specifieke en afgebakende subsidieregelingen zijn opgenomen.

Basis voor het algemeen subsidiebeleid van de Provincie Zeeland is het Uniform Subsidiekader (USK¹) dat door alle provincies wordt toegepast.

¹ Decentrale overheden zoals de provincies zijn niet verplicht dit rijkskader voor subsidieverstrekking te hanteren. Evenwel hebben alle Nederlandse provincies ervoor gekozen hun eigen regelingen daarbij aan te haken.

Specifieke regelingen

Voor sommige subsidies gelden speciale regels, bijvoorbeeld vanuit de Europese Unie of vanuit het Rijk. De uitvoering van de subsidieregeling ligt dan wel bij de Provincie Zeeland maar men is gehouden aan regels die gesteld worden door het Rijk of vanuit Europa. Deze regelingen vallen buiten de scope van dit onderzoek.

Voor de provinciale subsidieverlening op het gebied van Natuur- en Landschapsbeheer gelden niet de Asv en Asb, maar zijn de regels van toepassing die het Rijk stelt in het Subsidiestelsel Natuur- en Landschapsbeheer (SNL).

De door PS vastgestelde Subsidieverordening Natuur- en Landschapsbeheer (SVNL) voor natuurbeheer, agrarisch natuurbeheer en landschapsbeheer valt onder dit stelsel samen met de, eveneens door PS vastgestelde Subsidieverordening Kwaliteitsimpuls Natuur en Landschap (SKNL) voor het omzetten van landbouwgrond in natuurgrond.

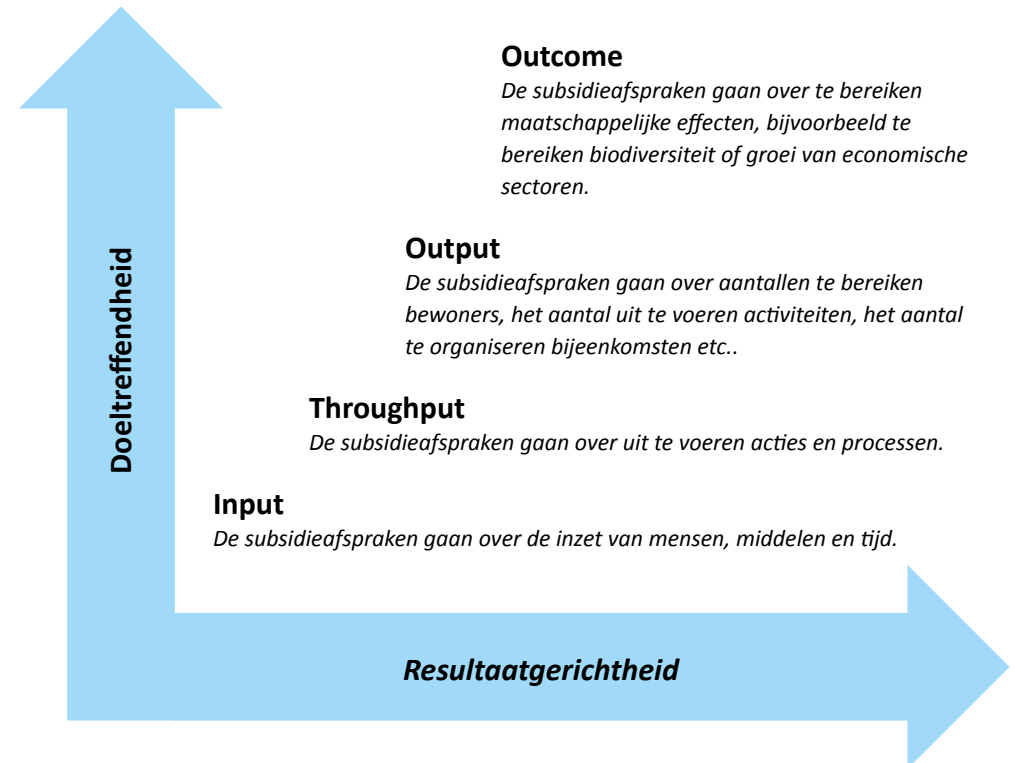
Provinciale subsidies in het kader van het Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP) vallen eveneens niet onder de Asv en Asb. Voor de POP-subsidies die de Provincie Zeeland verstrekt gelden uniforme Europese regels. PS hebben voor Zeeland de betreffende subsidieverordening vastgesteld.

Tijdens de corona-pandemie (2020) kampten culturele instellingen met een forse derving van de inkomsten. Het Rijk stelde daarop financiële middelen beschikbaar die via de provincies naar de instellingen werden doorgezet. Omdat de Provincie Zeeland dergelijke beleidsdoelstellingen niet in haar begroting kende, konden deze subsidies niet via de ASV/ASB verleend worden. PS hebben daarop separate besluitvorming laten plaatsvinden zodat deze subsidies rechtmatig verleend konden worden.

2.2 Steekproef

Op basis van 83 subsidiedossiers (bestaande uit o.a. aanvragen, toekenningen, verantwoordingen en vaststellingen) is in beeld gebracht wat de aard is van de gemaakte subsidieafspraken. Daarvoor is gebruik gemaakt van de begrippen input, throughput, output en outcome (doeltreffendheidsladder) om het type afspraken te beschrijven. Deze zijn onderstaand toegelicht:

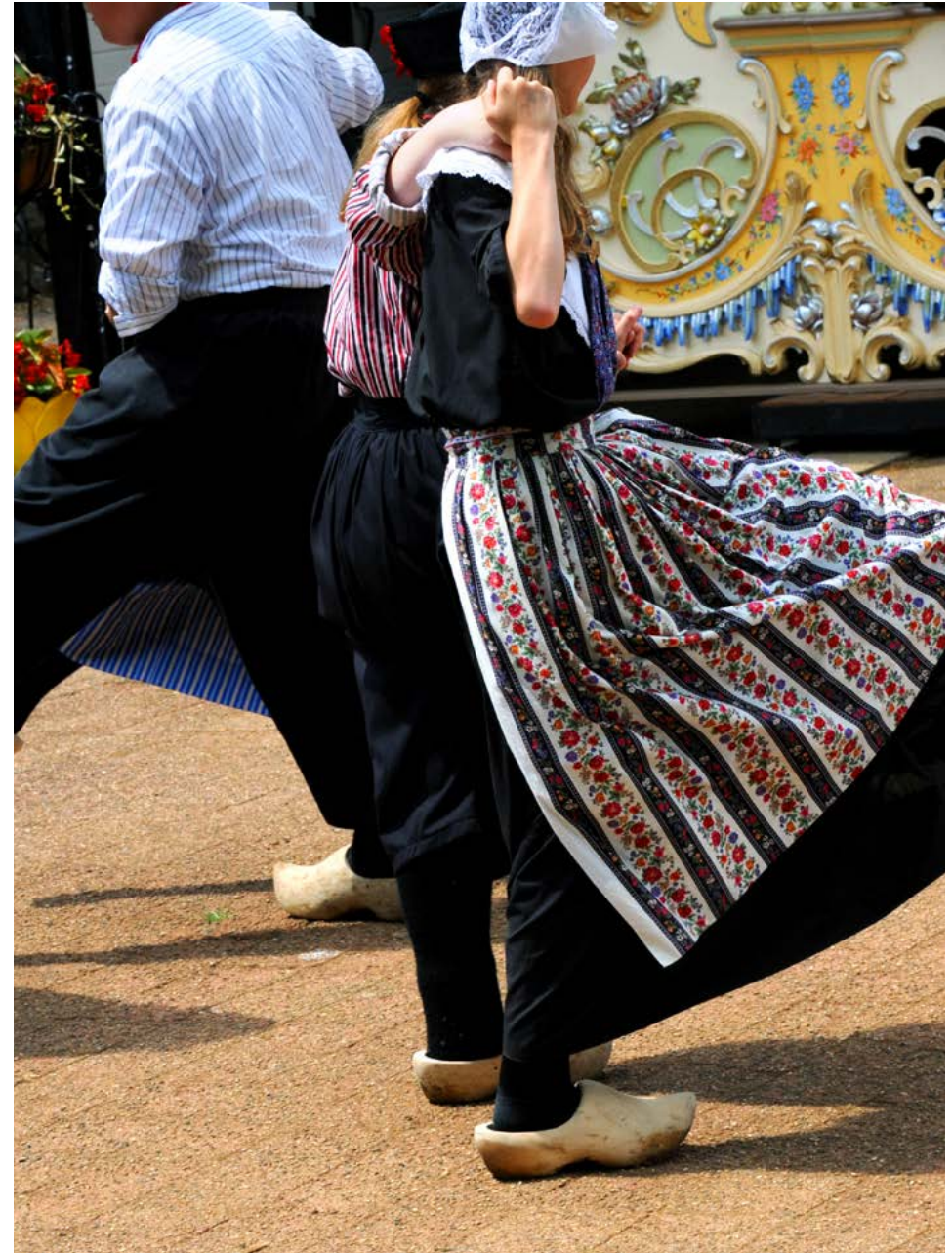
Doeltreffendheidsladder

De aanname (beleidstheorie) van de doeltreffendheidsladder is dat des te meer de subsidieafspraken zich bewegen richting output en outcome, des te groter de doeltreffendheid zal zijn in termen van het bereiken van de doelen en effecten die de provincie in het betreffende beleid heeft opgesteld. Immers het is makkelijker en voor de hand liggender een verbinding te leggen tussen wat de provincie wil bereiken (output en outcome) en de gesubsidieerde activiteit. De aanname is tevens dat des te concreter de provincie is in de formulering van de beleidsresultaten en doelen, des te beter de mogelijkheden zijn om in de subsidieafspraken ook concrete afspraken te maken.

In onderstaande tabel (resultaten van de steekproef) is per beleidsthema en per hoofdstuk uit het Algemeen Subsidiebesluit weergegeven wat de aard van de onderzochte subsidieafspraken is.

Op basis van de interviews met aanvragers en beoordelaars en het expertoordeel van de onderzoekers is bepaald of er mogelijkheden zijn om resultaten meer op output en outcome af te spreken. Op sommige onderdelen kunnen geen uitspraken worden gedaan omdat in de steekproef geen casus was geselecteerd.

De resultaten van de steekproef

Legenda

ORANJE

Betekent verbeterpotentieel in subsidieproces: er zijn mogelijkheden om tot bijvoorbeeld outputafspraken te komen, waar nu nog alleen input en throughputafspraken worden gemaakt zonder beleidsaanpassingen.

LICHT ORANJE

Betekent naast een verbeterpotentieel in het subsidieproces dat er ook verbeterpotentieel op beleidsniveau is: een verbetering in het subsidieproces is mogelijk als ook op beleidsniveau een concretisering naar output en outcome plaatsvindt.

GROEN

Betekent geen verbeterpotentieel in subsidieproces.

LICHT GROEN

Betekent verbeterpotentieel op beleidsniveau: een verbetering in het subsidieproces is mogelijk als ook op beleidsniveau een concretisering naar output en outcome plaatsvindt.

WIT

Betekent dat geen verbeterpotentieel mogelijk is of het niet in de steekproef is meegenomen en er geen uitspraken over gedaan kunnen worden.

		Niveau waarop resultaten worden afgesproken in toekenning			
	Verstreekte bedragen in miljoenen periode 2019-2021	input	throughout	output	outcome
Cultuur (23 in steekproef)	€ 22,31				
H1 Algemeen	€ 3,51				
H2 Integrale kosten	€ 13,71				
H 4 Draaipremieregeling	€ 0,03				
H 5 Restauratie Rijksmonumenten	€ 4,49				
H 23 Samen in Zee	€ 0,10				
Coronaschade 2020 cultuur	€ 0,47				

		Niveau waarop resultaten worden afgesproken in toekenning			
	Verstreekte bedragen in miljoenen periode 2019-2021	input	throughout	output	outcome
Verkeer en vervoer (10 in steekproef)		€ 1,18			
H1 Algemeen	€ 0,03	Niet in steekproef			
H2 Integrale kosten	€ 0,07	Niet in steekproef			
H 12 Buurtbus	€ 0,45				
H 18 Toegankelijkheid halteplaatsen	€ 0,46				
H 3 Verkeersveiligheid	€ 0,17				
Natuur en landbouw (23 aanvragen in steekproef)		€ 21,95			
H1 Algemeen	€ 2,94				
H2 Integrale kosten	€ 2,09				
H 13 Drugsafval	€ 0,01				
H 19 Groen dak	€ 0,34				
SVNL	€ 12,31				
SKNL	€ 2,97				
POP3	€ 1,29				
Wonen (4 in steekproef)		€ 3,54			
H 8 Impuls wonen	€ 2,54				
H 22 Hergebruik leegstaande panden	€ 1,00				

		Niveau waarop resultaten worden afgesproken in toekenning			
	Verstreckte bedragen in miljoenen periode 2019-2021	input	throughout	output	outcome
Innovatie en kennisontwikkeling (17 in steekproef)		€ 12,64			
H1 Algemeen	€ 3,52				
H2 Integrale kosten	€ 1,86	Niet in steekproef			
H 14 Kwaliteitsimpuls bedrijventerrein	€ 1,68				
H 16 Kennis- en innovatienetwerken	€ 0,87				
H 17 Zeeland in stroomversnelling	€ 4,70				
Sport (3 aanvragen in steekproef)		€ 0,75			
H2 Integrale kosten	€ 0,31				
H1 Algemeen	€ 0,25	Niet in steekproef			
H 9 Kernsportevenement	€ 0,19				

Toelichting op de resultaten

Enige toelichting is op zijn plaats. Daarom is voorbeeldsgewijs aangegeven waarom op bepaalde onderdelen wel of geen ruimte is voor verbetering van de sturing op doeltreffendheid. Een meer uitgebreide toelichting op 'regelniveau' is opgenomen in bijlage 8 van de nota van bevindingen.

Integrale kostensubsidie

Bij subsidies die worden verstrekt op het beleidsthema Cultuur is bij de integrale kostensubsidies nog veelal sprake van input en throughput afspraken. Bijvoorbeeld in termen van te subsidiëren formatie (input) en te organiseren activiteiten (throughput). Outputafspraken (hoeveel inwoners worden bereikt) worden niet tot beperkt gemaakt in de onderzochte casussen. Daarom is de bevinding dat er mogelijkheden zijn tot verbetering van de subsidieafspraken en krijgt het de kleur oranje. Dit is mede mogelijk omdat de provincie ook gestart is met een nulmeting Cultuur, waarmee ook de impact wordt gemeten. Daarom is de verwachting dat er zowel op het niveau van de subsidieverstrekking als op het beleidsniveau (licht oranje) mogelijkheden tot verbetering van de doeltreffendheid zijn. Bijvoorbeeld door meer output- en outcomedoelen op beleidsniveau te formuleren die hun vertaling vinden in de afspraken in de subsidieregelingen en binnen de individuele subsidieafspraken.

Outputafspraken

Bij de restauratie van monumenten is daarentegen wel sprake van outputafspraken (het monument wordt gerestaureerd). Dan wordt de kleur groen. Ook volgens het BBV moet de provincie verantwoordelijk op outcome (percentage monumenten dat in een bepaalde staat verkeert). Daarom is op dit onderdeel geen verbetermogelijkheid op zowel het beleidsniveau als op het subsidieniveau. Voor de draaipremieregeling is het bijvoorbeeld lastig om een output of outcomeafpraak te maken: de molens draaien en daarmee is het resultaat bereikt. Bij bijvoorbeeld de groene daken is output (er is een groen dak) het maximale niveau

waarop een subsidieafpraak kan worden gemaakt. Het is lastig om per aanvraag een outcomeresultaat af te spreken (bijvoorbeeld als het gaat om waterabsorptie of verrijking van flora en fauna). Daarom heeft het de kleur groen. Wel is ruimte voor verbetering op beleidsniveau mits daartoe wordt gekozen: zo kan de provincie een outcome-doelstelling formuleren, bijvoorbeeld een percentage van de daarvoor geschikte daken dat op deze wijze is vergroend. Nu hanteert de provincie een financiële benadering: er is een subsidieplafond. Maar een gekwantificeerd beleidsresultaat is niet geformuleerd. Daarom is voor de outcome gekozen voor de kleur lichtgroen.

Samenvattend

Samenvattend, bij de thema's Cultuur, Innovatie en Kennisontwikkeling en Sport is in het subsidieproces nog ruimte voor meer output en/of outcomeafspraken die de doeltreffendheid van de subsidieverstrekking kunnen verhogen. Bij de thema's Natuur en landbouw (anders dan POP-subsidies) en Wonen zijn beperkte verbetermogelijkheden in de subsidieafspraken, maar wel kan op beleidsniveau nog een verbetering op onderdelen plaatsvinden.

2.3 Constateringen uit de steekproef

Verbinding tussen provinciale doelen en de te subsidiëren activiteiten aangetroffen

Sturing op doeltreffendheid vindt bij alle subsidies in het casusonderzoek plaats door de verbinding te leggen tussen provinciale doelen en de te subsidiëren activiteiten. Dat start bij het aanvraagformulier, wordt bevestigd in het GS-besluit en bij de verantwoording wordt getoetst of de activiteit is uitgevoerd en wat de kwaliteit ervan is. Het subsidieproces in de praktijk is in lijn met het beoogde en vastgestelde subsidieproces.

Afwegingskader voor gebruik subsidieinstrument aanwezig

Er is een afwegingskader voor het gebruiken van het subsidieinstrument. Subsidie wordt verstrekt aan partners die bijdragen aan het provinciale doelbereik. Voor inkoop- en opdrachtverstrekking gelden andere voorwaarden.

Doeltreffendheid verstrekte subsidies groter naarmate regelingen specifiek zijn

De doeltreffendheid van de verstrekte subsidies is groter naarmate regelingen specifiek zijn in de eisen en voorwaarden. Ook wordt de subsidieverstrekking doeltreffender naarmate de beleidsresultaten van de provincie concreter en meetbaar zijn. Het hebben van een concreet beleidsresultaat en een meetinstrument maakt beter inzichtelijk wat de impact van het subsidie verstrekken is op het provinciaal doelbereik.

Doeltreffendheidswinst vooral te halen bij subsidies die vanuit de hoofdstukken 1 en 2 worden toegekend

De meeste doeltreffendheidswinst is te behalen bij die beleidsthema's waarvoor geen specifieke subsidieregeling binnen de Asv/Asb is geschreven (hoofdstuk 1 Asb). Dit betreft dan met name de cultuur – en sportsubsidies en die op gebied van kennis en innovatie.

Aanvragers zijn goed op de hoogte van provinciale doelen

Aanvragers zijn in de regel goed op de hoogte van de provinciale beleidsdoelen. Vaak is sprake van langjarige subsidierelaties waardoor de lijnen kort zijn. Bij grotere subsidieontvangers (zoals de IKS ontvangers) is meer sprake van partnerschap waarbij steeds wordt nagegaan hoe de afspraken te verbeteren zijn.

PS worden wel geïnformeerd over resultaten van beleid maar niet altijd specifiek over de bijdrage van subsidies hierin

PS worden geïnformeerd over de inzet en resultaten op beleidsprogrammaniveau, maar niet altijd specifiek over de bijdrage van het subsidie instrument daarbinnen. PS vragen er ook niet om.

2.4 Good practices

Meten van beleidsresultaten

Cultuur

Bij verschillende provincies is (niet uitputtend) nagegaan welke beleidsresultaten zij op het beleidsthema Cultuur nastreven. Zo hanteert de Provincie Flevoland een viertal waarden waarop gestuurd wordt: artistieke waarde, maatschappelijke waarde, economische waarde en ruimtelijke waarde. Deze waarden zijn echter nog niet voorzien van concrete indicatoren met een streefwaarde per waarde. De Provincie Noord-Brabant stuurt in het beleid (*Levendig Brabant 2030, integraal beleidskader cultuur, erfgoed, sport en vrije tijd, Levendig Brabant 2030 | Levendig Brabant 2030*) op output- en outcomeresultaten op het vlak van:

- Gebruik van het aanbod: Het aantal bezoekers van activiteiten en het aantal beoefenaren uit verschillende doelgroepen aan activiteiten van de vier sectoren en locaties in Brabant (bron: CBS, SCP, Mulier Instituut). (*outputresultaat*)
- Tevredenheid met het aanbod: De beoordeling van het aanbod van cultuur, erfgoed, sport en vrijetijd en de bekendheid door bezoekers en inwoners uitgesplitst naar verschillende doelgroepen die het aanbod met minimaal een 7 waarderen (Bron: CBS, SCP, Mulier Instituut). (*outcomeresultaat*)
- Doelgroepenbereik: Het aandeel mensen behorende bij nieuwe doelgroepen en jongeren (%), dat jaarlijks gebruikt maakt van het aanbod van (één van) de vier sectoren (Bron: Waarde van Cultuur, CBS, RIVM). (*outcomeresultaat*)

- Aantal banen: Omvang van banen en bedrijven in de creatieve industrie in Brabant (Bron: LISA, CBS). (*outcomeresultaat*)
- Waardering maatschappelijk belang cultuur en erfgoed: De mate waarin Brabanders aangeven cultuur en erfgoed van belang te vinden voor de samenleving (Bron: Waarde van Cultuur). (*outcomeresultaat*)

Kennis & innovatie

De meeste provincies hebben beleidsresultaten geformuleerd op het vlak van kennis en innovatie. De Provincie Zeeland hanteert vergelijkbare beleidsresultaten als andere provincies waar het gaat om het realiseren van groei van het Bruto Regionaal Product en groei van de werkgelegenheid of afname van de werkloosheid. De Provincie Zeeland hanteert ook de positie op de Innovatie-index als beleidsresultaat (moderate innovator). De Provincie Noord-Brabant werkt de beleidsresultaten in de programmabegroting ([Begroting 2023 – Programma 5 Economie, Kennis en Talentontwikkeling \(brabant.nl\)](#)) uit in de volgende indicatoren:

- Brabantse positie op de (RIS) en (RCI) ranglijsten. “RIS is de Regional Innovation Scoreboard van de Europese Commissie, een gerenommeerde lijst van de meest innovatieve regio’s in Europa (250 regio’s in totaal). Onze ambitie is in 2030 minimaal bij de beste 15 regio’s te horen. De huidige innovatiepositie (plek 36 in 2021) betekent dat we een uitdaging hebben.

RCI is de Regional Competitiveness Index, eveneens van de Europese Commissie. Deze index meet het concurrentievermogen van alle Europese regio's, bijvoorbeeld op het gebied van infrastructuur en opleidingen. Brabant scoort hoog op opleidingsniveau en technologisch niveau. Huidige positie: 20 (2019)." *(outcome)*

- Spanningsindicator Brabantse arbeidsmarkt: De spanningsindicator Brabantse arbeidsmarkt geeft de verhouding aan tussen het aantal vacatures en het aantal kortdurend werklozen. De indicator vergelijkt dus de actuele vraag naar personeel ten opzichte van het actueel beschikbaar aanbod. In het 1e kwartaal (Q1) 2020 was de gemiddelde spanningsindicator onder de vijf Brabantse arbeidsmarktregio's 1,51. Om tot een evenwichtige arbeidsmarkt te komen, zou de spanningsindicator voor alle sectoren tenminste lager moeten worden dan deze in Q1 2020 was met als optimale eindwaarde 1,0. *(outcome)*
- Realiseren van sterkere clusters door Europese en internationale samenwerking. Aantal gelande projecten (35 p/jaar) en aantal handelsmissies (12 p/jaar). *(beide output)*

De Provincie Groningen voegt daar de volgende beleidsresultaten aan toe in programma 5 ([Begroting 2023.pdf \(provinciegroningen.nl\)](#)) economie:

- Bedrag aan uitgelokte investeringen (Overijssel hanteert dit beleidsresultaat ook). *(output)*
- Aantal ondersteunde bedrijven aan regelingen. *(output)*
- Aantal ondersteunde bedrijven aan Groninger Ondernemersregeling. *(output)*

- Aantal deelnemende mkb-bedrijven aan grensoverschrijdende innovatieve trajecten. *(output)*

Inrichten en verbeteren van de uitvoering van beleid

Cultuur

De Provincie Zeeland kent een aantal specifieke subsidieregelingen voor Cultuur (Zoals: Samen in Zee, Restauratie monumenten en de draaipremieregeling). Samen met cultuursubsidies verstrekt vanuit een integrale kostensubsidie en vanuit het algemene hoofdstuk telt dit op tot ongeveer een kwart van de verstrekte subsidies in euro's. Sowieso blijkt dat ruim driekwart van de subsidies wordt verstrekt vanuit een integrale kostensubsidie (hoofdstuk 2) en het algemene hoofdstuk (1) in het subsidiebesluit.

Uit het casuonderzoek blijkt dat juist bij deze subsidies ruimte is voor verbetering van de doeltreffendheid. Een regeling biedt de mogelijkheid om meer inhoudelijk te sturen op te subsidiëren activiteiten en vergroot daarmee de sturing op de doeltreffendheid. Meerdere provincies hanteren voor cultuur daarom alleen subsidieverstrekking via specifieke regelingen:

- *Groningen*: o.a. regeling Cultuureducatie met Kwaliteit (CMK), uitgevoerd door Stichting Kunst & Cultuur, regeling Incidentenbudget Kunstraad, regeling Grote terugkerende evenementen, regeling Amateurkunst, cultuurparticipatie en erfgoed, regeling Vernieuwing Klassieke Muziek (Subsidies - Provincie Groningen).

- *Noord-Brabant* kent regelingen als de Amateurlustregeling, de Professionele kunstregeling en regelingen via intermediairs zoals:
 - Brabant C: investeringsfonds voor cultuur en creatieve industrie van Brabant.
 - Kunstloc Brabant: is uitvoerder die hulp bij verschillende financieringsmogelijkheden biedt zoals: Cultuurlening, Crowdfunding, Subsidie impuls gelden, Kennis-voucher, Perspectiefbudget, Makersregeling.
- *Friesland* heeft een drietal regelingen voor cultuur (Subsidies | Fryslan), maar biedt ook de mogelijkheid om subsidie aan te vragen voor zaken die niet onder deze regeling vallen. Als er geen contact is geweest met de provincie, dan kan de subsidie niet worden aangevraagd. Hier vindt dus mondelinge voorkanttoetsing plaats op de bijdrage van de aanvraag aan de provinciale doelen.

Kennis & innovatie

Meerdere provincies werken, net als Zeeland, met organisaties die ondernemers kunnen ondersteunen en adviseren bij hun subsidieaanvraag. In Zeeland heeft Impuls Zeeland (NV Economische Impuls Zeeland) deze rol. De Provincie Zeeland is de belangrijkste aandeelhouder én subsidiegever van Impuls (jaarlijkse integrale kostensubsidie). Impuls wordt gefinancierd door de Zeeuwse gemeenten, het Rijk en bedrijven. Zo ontwikkelt en voert Impuls Zeeland een deel van het provinciaal economisch beleid uit. Zeeland onderscheidt zich weinig van andere provincies zoals uit onderstaande bevindingen blijkt.

Zowel in Noord-Brabant als de drie noordelijke provincies worden subsidiemogelijkheden vanuit nationale, provinciale en Europese fondsen en regelingen zoveel mogelijk integraal aangeboden via daarvoor opgerichte intermediaire organisaties. In de noordelijke provincies is dat het SNN (*Home | SNN*). Dat is een samenwerkingsverband van de drie noordelijke provincies dat de volgende taken heeft:

- Het verstrekken van subsidies in Noord-Nederland.
- Het behartigen van de Noord-Nederlandse belangen in Den Haag en Brussel.
- Het samenbrengen van de noordelijke bedrijven, (kennis) instellingen en overheden.

De Provincie Groningen kent bijvoorbeeld de volgende subsidieregelingen:

- Investeringsfonds Groningen.
- Regionale investeringssteun Groningen 2019.
- Investeren in Toekomstbestendige Industrie 2021.
- Innovatief en Duurzaam MKB – 5.

Drenthe kent o.a. de volgende regelingen:

- Subsidie Kennis en Innovatie (KEI) 2019.
- MKB Adviesvoucher.
- Subsidie Internationaal Ondernemen Drenthe 2.0.

Ook de Provincie Noord-Brabant adviseert bedrijven en startups om zich te laten adviseren en ondersteunen bij een subsidieaanvraag. Startups kunnen zich laten adviseren door Braventure het Brabantbrede samenwerkingsverband dat startups ondersteunt. Langer bestaande bedrijven kunnen zich laten ondersteunen door REWIN Midpoint Brabant of de RNOB afhankelijk van de regio waarin het bedrijf gevestigd is.

De provincie kent de volgende regelingen:

- AI Challenge, subsidie
- Cofinanciering Europese programma's 2021-2027 - EFRO Programma Zuid-Nederland, subsidie
- Cofinanciering Europese programma's 2021-2027 - Europese subsidies Interreg VI A, subsidie
- Economie, kennis en talentontwikkeling - Datamaturiteit MKB, subsidie
- Economie, kennis en talentontwikkeling - Innovatie bestaande MKB-ondernemingen, subsidie
- Economie, kennis en talentontwikkeling - Innovatieve startups, subsidie

Bij enkele regelingen is evaluatie van de regeling als artikel opgenomen in de regeling. Bijvoorbeeld bij de regeling Economie, kennis en talentontwikkeling in artikel 1.14. Gedeputeerde Staten zenden binnen twee jaar na inwerkingtreding en vervolgens telkens na twee jaar aan Provinciale Staten een verslag over de effecten en de doeltreffendheid van deze paragraaf in de praktijk. (Subsidieregeling economie, kennis en talentontwikkeling Noord-Brabant 2022 - Provincie Noord-Brabant) Dit is onderscheidend ten opzichte van de Zeeuwse subsidieregelingen op dit beleidsterrein.

De subsidieregeling onderscheidt maatschappelijke Kennis- en Innovatieagenda's (KIA's) met bijbehorende uitkomsten waar de te subsidiëren activiteit moet bijdragen. Bijvoorbeeld bij het thema Energie en Duurzaamheid:

- Verlaging van het gebruik van fossiele energie c.q. van de uitstoot van CO² of andere broeikasgassen.
- Verhoging van de productie of benutting van duurzame energie en de integratie en de integratie in het energiesysteem.
- Verlaging van het gebruik van primaire grondstoffen (rekening houdend met de ecologische voetafdruk).
- Vergroting van het hoogwaardig gebruik van circulaire materialen, onder meer door gebruik van gerecycleerde grondstoffen of duurzaam geproduceerde en verkregen biobased componenten.
- Beperking van de uitstoot van schadelijke stoffen naar het milieu dan wel vervanging van deze schadelijke stoffen door stoffen die veel minder schadelijk of onschadelijk worden geacht.
- Vergroten van de efficiency van het mobiliteitssysteem, verkeersveiligheid, ladingveiligheid, cybersecurity, veilig datagebruik en databeheer en het beperken en mitigeren van geluidhinder, fijnstof en andere emissies, trillingen als gevolg van transportbewegingen of –systemen.

2.5 Verbeteren doeltreffendheid vanuit good-practices

Het verbeteren van de doeltreffendheid van de provinciale subsidies kan op drie manieren.

1. Beter definiëren van beleidsresultaten, vooral in outputs en outcomes, maakt het makkelijker om in de subsidieafspraken ook op dat niveau afspraken te maken. *Daarmee verbetert ook de sturing op de doeltreffendheid.*
2. Het kunnen volgen van beleidsresultaten met meetinstrumenten, zoals bijvoorbeeld bij het beleidsthema natuur al gebeurt, draagt bij aan het *inzicht in de doeltreffendheid.*
3. Het meer inhoudelijk gestuurd inrichten van het subsidieproces, bijvoorbeeld in de vorm van themaspecifieke regelingen, versterkt eveneens de *sturing op de doeltreffendheid.*

De good-practices van andere provincies bieden inspiratie waar daarbij aan gedacht kan worden. Zo definiëren meerdere provincies beleidsresultaten meer en concreter in termen van beleids-outputs en beleidsoutcomes. Zowel bij het beleidsthema Cultuur als dat van Kennis en Innovatie.

De good-practices geven ook voorbeelden van meetinstrumenten die de andere provincies gebruiken om enerzijds zicht te hebben op het effect van de beleidsinzet, maar bieden tegelijkertijd ook aanknopingspunten wat meetbaar en daarmee ook beter stuurbaar is. De meetpunten kunnen ook gebruikt worden als indicatoren voor de beleidsresultaten.

Andere provincies kunnen door het onderbrengen van subsidies in specifieke beleidsthema's meer inhoudelijke sturing geven aan het subsidieinstrument. Bijvoorbeeld door alleen subsidies te verstrekken vanuit specifieke regelingen en niet vanuit een algemeen hoofdstuk zoals in Zeeland nu nog veel gebeurt. Dit is vooral van toepassing op het beleidsthema Cultuur. Bij Kennis en Innovatie is de wijze van inrichting van het subsidieproces tussen de verschillende provincies weinig verschillend.

3 CONCLUSIES, ANALYSE EN AANBEVELINGEN

3.1 Hoofdconclusie

Ten aanzien van de hoofdonderzoeksvraag hoe doeltreffend de subsidies zijn die door de Provincie Zeeland worden verstrekt en hoe Provinciale Staten daarover geïnformeerd worden constateert de rekenkamer het volgende:

- Het subsidiebeleid van de Provincie Zeeland steekt goed en solide in elkaar.
- De subsidieaanvragers en -ontvangers zijn in de regel positief over het proces van subsidieverstrekking door de Provincie Zeeland.
- Het onderzoek laat in de uitvoering van het subsidiebeleid geen grote kwesties zien ten aanzien van de rechtmatigheid en de doelmatigheid bij het verstrekken van subsidies. De controlerapportages over de betreffende jaren van de accountant bevestigen dit beeld.
- Gegeven de inhoudelijke beleidskaders worden subsidies in algemeenheid doeltreffend ingezet. De doeltreffendheid (impact) van provinciale subsidies kan echter verhoogd worden, wanneer op de bovenliggende beleidsterreinen duidelijkere doelstellingen worden geformuleerd en deze vertaald worden in specifieke subsidieregelingen en/of in de subsidieafspraken zelf.
- PS worden weinig gestructureerd en weinig specifiek geïnformeerd over de effecten van het beleidsinstrument subsidies op het provinciale doelbereik.

De hoofdconclusie die de rekenkamer uit dit onderzoek trekt is dan ook dat het beleidsinstrument subsidies doeltreffend wordt ingezet door de Provincie Zeeland. Wel zijn er de nodige aandachts- en verbeterpunten ten aanzien van de uitvoering van het beleid en ten aanzien van de wijze waarop Provinciale Staten daarover worden geïnformeerd.

Deze punten zijn in de navolgende paragraaf over de conclusies en aanbevelingen verder uitgewerkt.

3.2 Overige conclusies en aanbevelingen

Specifieke regelingen verhogen de doeltreffendheid

Uit het gehanteerde schema bij 2.2 blijkt dat het doelbereik van de verstrekte subsidies (doeltreffendheid) groter wordt naarmate de eisen en voorwaarden die de provincie stelt specifieker zijn. Dat kan in individuele subsidieovereenkomsten. Maar specifieke subsidieregelingen vormen een meer voor de hand liggend kader om dergelijke eisen en voorwaarden een plek in te geven. Potentiële aanvragers weten dan al op voorhand wat de provincie van ze verwacht en waar ze dus in moeten voorzien.

Conclusie 1

De doeltreffendheid van verstrekte subsidies is groter naarmate de regelingen specifiekere zijn.

Aanbeveling 1

Draag GS op subsidies vooral te verstrekken vanuit een specifieke regeling in plaats van grotendeels uit de algemene voorwaarden van het subsidiebeleid (hoofdstuk 1 Asv/Asb) of het algemene hoofdstuk (2 Asv/Asb) voor integrale kostensubsidies.

Metten = weten

De Provinciale doelstellingen binnen veel beleidsterreinen zijn algemeen. En dat bemoeilijkt het doen van uitspraken over het doelbereik. Het hebben van een concreet beleidsresultaat en een meetinstrument maakt beter inzichtelijk wat de impact van de provinciale beleidsinstrumenten, waaronder subsidieverstrekking is op het provinciaal doelbereik.

De verzamelde good-practices geven ook voorbeelden van beleidsafspraken en meetinstrumenten die andere provincies gebruiken om enerzijds zicht te hebben op het effect van de beleidsinzet, maar bieden tegelijkertijd ook aanknopingspunten wat meetbaar en daarmee ook beter stuurbaar is. De meetpunten kunnen ook gebruikt worden als indicatoren voor de beleidsresultaten. Vervolgens is het zaak om de meetinstrumenten te synchroniseren met de afspraken die met subsidieontvangende organisaties worden gemaakt.

Conclusie 2

Concrete beleidsafspraken en meetpunten en –systemen ontbreken terwijl deze bij kunnen dragen aan het beoordelen van de doeltreffendheid van de verstrekte subsidies.

Aanbeveling 2

Draag GS op om binnen de diverse beleidsprogramma's en in de beleidsnota's concreter te zijn in het benoemen van de te bereiken doelen.

Subsidieregister onvolledig en beperkt toegankelijk

In dit onderzoek is gebleken dat het register niet volledig is. De subsidies die verstrekt worden vanuit het Platteland Ontwikkelprogramma (POP, zie 2.8 over deze specifieke groep subsidies) worden hier niet in meegenomen. De Provincie Zeeland voldoet daarmee niet aan de eis vanuit de Awb.

Behalve het in materiële zin niet voldoen aan een wettelijke eis bemoeilijkt het ontbreken van een volledig overzicht het verkrijgen van een goed beeld van het aantal provinciale subsidies en de financiële omvang daarvan.

Conclusie 3

De Provincie Zeeland voldoet niet aan de eis vanuit de Algemene wet bestuursrecht een register bij te houden van alle door de provincie verstrekte subsidies.

Aanbeveling 3

Draag GS op zorg te dragen voor een volledig overzicht van alle verstrekte subsidies. Een overzicht waarmee niet enkel voldaan wordt aan de minimale eisen vanuit de Awb maar ook een register dat eenvoudig en overzichtelijk te raadplegen is.

PS onvoldoende geïnformeerd over de doeltreffendheid van de subsidies

De jaarlijkse verantwoording op programmaniveau via het Provinciale jaarverslag maakt niet duidelijk wat de impact van subsidieverstrekking is geweest in het doelbereik van het Provinciale beleid. In diverse uitvoeringsprogramma's, bijvoorbeeld het Uitvoeringsplan Landelijk Gebied wordt wel inzichtelijk gemaakt welke beleidsinstrumenten (waaronder subsidies) worden ingezet.

In welke mate die inzet dan heeft geleid tot de beoogde resultaten wordt niet inzichtelijk gemaakt.

Conclusie 4

PS kunnen op basis van het Provinciale jaarverslag niet bepalen wat de doeltreffendheid van het beleidsinstrument subsidies is.

Aanbeveling 4

Draag GS op om in het provinciale jaarverslag zowel integraal als per beleidsdoelstelling, te rapporteren op de financiële omvang en het doelbereik van het subsidieinstrument.

Rol PS

PS worden, zoals bij hierboven bij 4 aangegeven, binnen de P&C cyclus weinig gestructureerd en weinig specifiek geïnformeerd over de effecten van het beleidsinstrument subsidies op het doelbereik daarvan. Daar ligt een gedeelde verantwoordelijkheid van zowel GS als PS. GS zouden PS hiervan moeten voorzien en PS zouden GS hierom moeten vragen. Dat laatste is nauwelijks gebleken uit het onderzoek.

Conclusie 5

PS vragen in relatie tot de P&C cyclus nauwelijks specifiek en gestructureerd geïnformeerd te worden over de effecten van subsidieverstrekking op het provinciale doelbereik.

Aanbeveling 5

Wees als PS in relatie tot de P&C cyclus pro-actiever bij het uitvragen van informatie aan GS over de effecten van het beleidsinstrument subsidies op het provinciale doelbereik wanneer deze gewenst is voor de taakinvoering.

Onderzoekopdrachten aan de accountant

De door PS vastgestelde financiële controleverordening¹ van de Provincie Zeeland vormt het opdracht kader voor de externe accountant. Deze verordening biedt PS jaarlijks de mogelijkheid om (bijvoorbeeld via de auditcommissie) “provinciale producten en of organisatieonderdelen” aan te wijzen waaraan de accountant bij zijn controle specifiek aandacht dient te besteden (Art. 2.3.e). Tevens voorziet deze verordening erin dat GS de accountant opdracht kan geven “tot het uitvoeren van specifieke werkzaamheden met betrekking tot de rechtmatigheid, de doelmatigheid en de doeltreffendheid voor zover de onafhankelijkheid van de accountant daarmee niet in het geding komt” (Art. 6.1). Gericht onderzoek door de accountant naar de inzet en effectiviteit van (specifieke) subsidies en subsidieregelingen kunnen daar onderdeel van zijn.

Conclusie 6

De controleverordening biedt ruimte voor maatwerk in de opdrachtverstrekking aan de accountant.

Aanbeveling 6

Overweeg om de externe accountant, via de auditcommissie en/of GS periodiek aanvullend onderzoek te laten verrichten naar de inzet en effectiviteit van (specifieke) subsidies en subsidieregelingen.

¹ [Besluit van provinciale staten van Zeeland houdende vaststelling Financiële Controleverordening 2018 | Lokale wet- en regelgeving \(overheid.nl\)](#)

4 BESTUURLIJKE REACTIE

Gedeputeerde Staten

 Provincie
Zeeland

Abdij 6 4331BK Middelburg
Postbus 6001 4330 LA Middelburg
+31 118631011
IBAN NL08 BNGH 0285010557

Rekenkamer Zeeland
t.a.v de voorzitter
Postbus 6001
4330 LA Middelburg

Onderwerp	Zaaknummer	Behandeld door	Verzonden
Bestuurlijke Nota Subsidieverstrekking	376334		

Middelburg, 12 december 2023

Geachte voorzitter,

Met het rekenkameronderzoek 'Subsidieverstrekking' heeft u onderzocht of de subsidies van de Provincie Zeeland doeltreffend worden verstrekt. Vanuit uw onderzoek komt u tot de conclusie dat het beleidsinstrument subsidies inderdaad doeltreffend wordt ingezet door de Provincie Zeeland.

Aansluitend merkt u op dat er ook nog verschillende aandachts- en verbeterpunten zijn. Net als u zijn ook wij van mening dat er, net als in elk proces, ten allen tijde ruimte is voor verbetering en nemen uw aanbevelingen dan ook zeker ter harte.

Uw aanbeveling om meer subsidies te verstrekken gebaseerd op een specifieke regeling ofwel een apart hoofdstuk binnen het Algemeen subsidiebesluit Zeeland onderschrijven wij. Met de toename van Specifieke Uitkeringen (SPUK) is deze aanbeveling ook in lijn met de ontwikkelingen die zich voordoen. Het afgelopen jaar (2023) zijn er bijvoorbeeld al acht specifieke regelingen bijgekomen en zijn onder meer de eerste stappen genomen voor een beleidskader omtrent leefbaarheid om vervolgens een specifieke regeling hierop in te richten.

Een bevinding uit het onderzoek is dat het openbare subsidieregister dat maandelijks gepubliceerd wordt niet compleet is. U constateert dat het subsidieregister wel compleet is voor alle onder de Algemene subsidieverordening Zeeland (Asv) verstrekte subsidies, maar de verstrekte subsidies vanuit het Plattelandsontwikkelingsprogramma (POP-3) ontbreken op dit overzicht. Ondanks dat de uitvoering bij de RVO ligt, vindt de besluitvorming weldegelijk plaats bij de Provincie Zeeland. Uw aanbeveling om zorg te dragen voor een compleet en volledig overzicht van verstrekte subsidies nemen wij dan ook per direct over.

Meerdere van uw aanbevelingen hebben betrekking op de mate van detaillering in de beleidsmatige verantwoording richting Provinciale Staten (PS). Via de jaarrekening worden PS jaarlijks over het doelbereik van het provinciale beleid geïnformeerd in lijn met de kaderstellende rol van PS. De uitvoerende rol ligt bij Gedeputeerde Staten, waarbij een veelheid van beleidsinstrumenten wordt ingezet. Het verlenen van subsidie is één van deze beleidsinstrumenten waarmee de provincie zijn beleidsdoelstellingen kan behalen, daarnaast zijn dit onder meer ook het verstrekken van opdrachten, aangaan van (sponsor-)overeenkomsten en ambtelijke inzet.

Aanvullend doet u de aanbeveling om binnen de diverse beleidsprogramma's concreter te worden in het benoemen van de te bereiken doelen. Vanuit het streven naar constante verbetering nemen wij deze aanbeveling zeker mee in de P&C-cyclus.

Tenslotte geeft u ter overweging om de externe accountant periodiek aanvullend onderzoek te laten verrichten naar de inzet en effectiviteit van subsidies en/of subsidieregelingen. De verantwoordelijkheid voor doelmatige en doeltreffende besteding is een expliciete verantwoordelijkheid van de eigen organisatie. In de eerste lijn bij de beleidsinhoudelijk ambtenaren en vanuit een meer controlerende en onafhankelijke rol bij de afdeling Control. Zo schrijft artikel 217a van de Provinciewet voor dat Gedeputeerde Staten periodiek onderzoek verrichten naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van het door hen gevoerde bestuur en hierover verslag doen aan Provinciale Staten, via de zogeheten '217-onderzoeken' door Control wordt hier reeds invulling aan gegeven.

De accountant besteedt op zijn beurt elk jaar, in lijn met de rol die zij hebben, expliciete aandacht aan de verleende subsidies vanuit rechtmatigheid en getrouwheid.

Met vriendelijke groet,

Gedeputeerde Staten van Zeeland,

drs. J.M.M. Polman, voorzitter

drs. M.C.J. Franken, secretaris-algemeen directeur

Noem in uw contact met ons steeds het zaaknummer. Dit staat bovenaan deze brief.

5 NAWOORD

De rekenkamer Zeeland bedankt GS voor de bestuurlijke reactie bij dit onderzoeksrapport.

GS geven aan de geconstateerde aandachts- en verbeterpunten en de aanbevelingen van de rekenkamer ter harte te nemen. De rekenkamer is verheugd met de voortvarendheid waarop het college hier uitvoering aan geeft.

De nuance die GS geven bij de aanbeveling¹ omtrent de expliciete verantwoordelijkheid van de eigen organisatie voor doelmatige en doeltreffende besteding is een terechte. Via de zogenoemde 217a-onderzoeken² doen GS daar onderzoek naar en informeren zij PS over de resultaten daarvan. Daarnaast besteedt de externe accountant bij de controle van de jaarrekening expliciete aandacht aan de verleende subsidies vanuit rechtmatigheid en getrouwheid. Daarnaast zien wij zoals aangegeven in ons onderzoek toegevoegde waarde om de accountant een toets te laten uitvoeren.

Bij het formuleren van deze aanbeveling heeft de rekenkamer de externe accountant van de provincie geconsulteerd. De accountant bevestigt dat bij wijze van een aanvullende opdracht de inzet en effectiviteit van (specifieke) subsidies en subsidieregelingen door hem onderzocht kan worden. Wel geeft de accountant daarbij aan dat het politieke oordeel over de doeltreffendheid niet des accountant is. Dat oordeel is aan de opdrachtgever. Deze aanbeveling laten wij om deze reden dan ook in stand.

De presentatie van het onderzoeksrapport en de behandeling in de Statencommissie en Statenvergadering, en de dialoog tussen PS en GS over dit onderwerp ziet de rekenkamer met belangstelling tegemoet.

¹ *Aanbeveling 6: Overweeg om de externe accountant, via de auditcommissie en/of GS periodiek aanvullend onderzoek te laten verrichten naar de inzet en effectiviteit van (specifieke) subsidies en subsidieregelingen.*

² [Verordening voor 217a onderzoek](#)

REKENKAMER ZEELAND

Bestuurlijke Nota Subsidieverstrekking
22 december 2023

